

РЕАБІЛІТАЦІЙНІ ПОСЛУГИ В УКРАЇНІ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

У доповіді окреслені питання щодо розвитку реабілітаційних центрів для відновлення здоров'я військових та цивільних осіб, постраждалих від російської агресії. Наведено приклади інноваційних центрів, які надають комплексну реабілітаційну допомогу та сприяють соціальній реінтеграції постраждалих. Також визначені причини, що стримують розвиток центрів.

Ключові слова: реабілітаційні центри, військовослужбовці, опитування, реабілітаційні послуги, Україна.

Abstract

The report outlines issues related to the development of rehabilitation centers to restore the health of military personnel and civilians affected by Russian aggression. Examples of innovative centers that provide comprehensive rehabilitation assistance and contribute to the social reintegration of victims are given. Also identified are the reasons restraining the development of the centers.

Keywords: rehabilitation centers, military personnel, survey, rehabilitation services, Ukraine.

Вступ

Про необхідність появи нових та осучаснення діючих реабілітаційних центрів в Україні владні та громадські інституції почали наголошувати з 2014 р. Наявність великої кількості поранених військових та цивільних осіб з часу повномасштабного вторгнення росії у 2022 р. загострює вирішення цього питання на загальнодержавному та місцевому рівнях. У 2023 році Київським міжнародним інститутом соціології і за сприяння Програми розвитку ООН в Україні проведено загальнонаціональне опитування на території України. Метою опитування було визначення кількості постраждалих внаслідок повномасштабного російського вторгнення. Понад третини опитаних респондентів, а саме 31%, повідомили, що вони особисто, або їхні друзі чи знайомі зазнали поранень, ушкоджень або погіршення стану здоров'я. Причому такий особистий досвід отримали 40% внутрішньо переміщених осіб. Дане опитування засвідчило, що реабілітаційних послуг потребує близько трьох чвертей опитаних, а саме 73% [1].

За словами міністра охорони здоров'я України наразі потрібно 7800 реабілітаційних місць для проведення реабілітаційної допомоги після поранень і політраум, отриманих в боях та інсультів, визначити кластерні заклади, які будуть надавати послуги з реабілітації та створити 6 національних реабілітаційних центрів і 5 окремих реабілітаційних центрів, підпорядкованих Міністерству оборони [2].

Результати дослідження

Починаючи з 2023 р. в Україні розширено державну Програму медичних гарантій такими новими пакетами: «Реабілітаційна допомога дорослим та дітям в стаціонарних умовах» та «Реабілітаційна допомога дорослим та дітям в амбулаторних умовах». У державних обласних та районних лікарнях вже підписано 244 реабілітаційних пакети, які є формою акредитації для медичних закладів, що передбачає формування мультидисциплінарної команди з надання реабілітаційних послуг з [3].

Однак, окрім державних реабілітаційних центрів, в Україні відкриваються і розвиваються інноваційні реабілітаційні центри, створені за рахунок коштів меценатів. Найбільшою національною мережею реабілітаційних центрів для поранених військових є Recovery, створений родиною Пінчуків. На сьогодні 11 реабілітаційних центрів Recovery надають безоплатні послуги в Києві, Львові, Рівному, Вінниці, Черкасах, Хмельницькому, Одесі (два заклади) і на Дніпровщині (три заклади та заплановано відкриття ще 10). Загалом реабілітаційну допомогу в центрах Recovery по всій країні зможуть отримати понад 11 000 пацієнтів на рік. У центрах встановлено сучасне фізотерапевтичне обладнання, є зали фізичної реабілітації, які оснащені тренажерами та апаратами для реабілітації, включаючи інноваційне обладнання з віртуальною реальністю. У реабілітаційному центрі м. Дніпра облаштовано 30 ліжок, що надає можливість 600 військовим, які отримали

поранення, отримати комплексну реабілітаційну допомогу. Слід зауважити, що на відкриття проекту було спрямовано 11,5 млн доларів, отриманих з продажу відомої скульптуру «Мавпа із повітряних куль (пурпурна)» американського художника Джеффа Кунса [4].

Також варто відзначити роботу реабілітаційного центру NextStep Ukraine який розпочав свою діяльність ще у квітні 2018 року у місті Ірпінь. Центр було створено за кошти української діаспори США. Після звільнення м. Ірпінь у червні 2022 року центр відновив свою роботу і тепер надає послуги з реабілітації військовослужбовцям. Реабілітологи NextStep Ukraine пройшовши навчання в NextStep Fitness в Лос-Анджелесі, впроваджують знання і вміння, допомагаючи українським військовослужбовцям та цивільним особам у Ірпені. Слід зауважити, що працівники центру регулярно підвищують свою кваліфікацію на тренінгах і навчаннях в США та Україні. NextStep Ukraine є прикладом центру, де військовослужбовці отримують безкоштовну висококваліфіковану реабілітацію та мають комфортні умови проживання. У цьому центрі, крім послуг з реабілітації, пацієнти можуть отримати додаткові консультації лікарів щодо лікування супутніх захворювань. Зазначена програма досить добре себе зарекомендувала, тож наступний центр планується відкрити у Львові [5].

Недостатню кількість окремих реабілітаційних центрів в Україні можна пояснити не лише обмеженим фінансуванням, а й особливостями проведення проектних робіт, складнощами, що виникають у процесі відведення земельної ділянки під будівництво, певним дефіцитом висококваліфікованих кадрів. І хоча в багатьох містах і селищах працюють приватні психологи, є окремі територіальні центри та підрозділи соціальної допомоги в державних установах та приватні волонтерські організації, їхні офіси, як правило, входять до структури закладів охорони здоров'я і не наділені правами юридичної особи.

На наше переконання важливо створити комплексні центри, які б виконували різноманітні функції соціальної допомоги та психологічної реабілітації, надаючи медичні, соціальні, психологічні, юридичні послуги. Структура таких комплексних територіальних центрів соціального обслуговування населення включає підрозділи для тимчасового проживання, харчування, санітарно-гігієнічного обслуговування, медичного обслуговування і реабілітації, лікувально-трудова терапія, культурно-масового обслуговування, адміністративно-побутового обслуговування, охорони та безпеки [6].

Отже, важливо відзначити, що будівництво та розвиток реабілітаційних центрів для військових та цивільних осіб, які постраждали від військових конфліктів, є вельми актуальним та важливим завданням. Робота таких центрів спрямована на надання комплексної реабілітаційної допомоги військовим та членам їхніх родин, цивільним особам та сприяє соціальній реінтеграції та психологічному відновленню постраждалих.

Висновки

У роботі ми дослідили особливості функціонування окремих реабілітаційних центрів в Україні, зазначили необхідність розвитку та створення нових центрів. Визначили джерела фінансування реабілітаційних центрів, розглянули їх функціональну структуру. Виходячи із реалій сьогодення, необхідно продовжувати роботу, передусім органів державної та місцевої влади, у напрямку реалізації проектів щодо створення реабілітаційних центрів з метою збереження здоров'я та соціальної адаптації постраждалих внаслідок воєнної агресії росії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Реабілітаційні послуги для людей, які отримували поранення, ушкодження здоров'я чи захворювання з 24 лютого 2022 року. URL: <https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/2023-12/overview-research-results.pdf>.
2. Офіційний сайт Укрінформ, Україні потрібно 7800 реабілітаційних ліжок – МОЗ. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3737744-ukraini-potribno-7800-reabilitacijnih-lizok-moz.html>
3. Офіційний сайт Міністерства охорони здоров'я. URL: <https://moz.gov.ua/aktualna-informacija-z-reabilitacii>.
4. Офіційний сайт проекту Recovery. URL: <https://recoveryua.org/pro-proekt>.
5. Офіційний сайт NextStep Ukraine URL: <https://rsukraine.org.ua/next-step-ukraine/>.
6. Бородай Д.С., Бородай А.С., Бородай С.П. Архітектурно-планувальні особливості комплексних центрів соціальної допомоги та психологічної реабілітації на прикладі м. Суми. (2023). URL:

<https://repo.snau.edu.ua/bitstream/123456789/10849/1/%D0%A1%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%8F%201%20%D1%82%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D0%91%D0%9E%D0%A0%D0%9E%D0%94%D0%90%D0%99%20%D0%94.%D0%A1.%2C%D0%91%D0%9E%D0%A0%D0%9E%D0%94%D0%90%D0%99%20%D0%90.%D0%A1.%2C%20%D0%91%D0%9E%D0%A0%D0%9E%D0%94%D0%90%D0%99%20%D0%A1.%D0%9F.%20%281%29.pdf>

Сафроненко Іван Васильович – студент третього курсу групи БМ-21б, Факультет будівництва, цивільної та екологічної інженерії, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: vanasafronenko6@gmail.com, тел. +380978456134.

Прицюк Людмила Анатоліївна – к.е.н., доцент кафедри менеджменту, маркетингу та економіки Вінницького національного технічного університету ORCID ID: 0000-0001-6498-5978 e-mail: vatra2vatra@gmail.com

Safronenko Ivan V. – 3-year student of BM-21b group, Faculty of Civil Engineering, Civil and Ecological Engineering, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: vanasafronenko6@gmail.com, tel. +380978456134.

Liudmyla A. Prytsiuk - PhD, Associate Professor of the Department of Management, Marketing, and Economics at Vinnytsia National Technical University. ORCID ID: 0000-0001-6498-5978 E-mail: vatra2vatra@gmail.com